

Kirvun

INKILÄN joulu 2023

INKILÄN JOULUSTA NRO 1 – 1984

A. Mitro

Talvinen Kirvu

Kaunis on talvella Kirvu,
komeat sen hanget ja aurinkoaamut,
satumaiset laaksot ja kuutamoillat,
ihanat hiihtää sen hohtavat hanget.

Kaunis on talvella Kirvu,
Rauhaisat, kodikkaat sen on suojat,
tehoisat kylvyt ja hoito,
voimia virkistäväinen sen taika.

Kaunis on talvella Kirvu,
komeat sen metsät ja maisema ylväs,
siintävä taivas sen päällä, -
niin Kirvu on Karjalan helmi.

Toukomies-lehdessä nro 4, 1934

*Talvinen Luonnonparantola;
Kirvu-Säätiön kuva-arkisto*

Aleksei Mitro (joskus muodossa Aleksi Mitro), vuoteen 1918 Mitrofanoff (1. kesäkuuta 1871 Laihia – 6. helmikuuta 1952 Jyväskylä) oli suomalainen kauppaneuvos, liikemies ja tehtailija.

Aleksei Mitron sukujuuret ovat Vienan Karjalassa, Uhtuan pitäjän Enonsuussa. Mitron isoisan isä oli rikkaudestaan kuuluisa Enonsuun Dmitrei, jonka mainitsi mm. Elias Lönnrot. Mitron isä oli entinen laukkukauppias Ivan Mitrofanoff, jolla oli kauppaliikkeitä ympäri Pohjoismaita, ja äiti laihialainen Maria o.s. Hukka. Mitron sisaruksia olivat tohtori-insinööri Benjam Mitro ja sairaanhoitaja Maria von Pfaler.

Mitro opiskeli Laihian Isonkylän kansakoulussa, Vaasan ruotsalaisessa koulussa ja Pietarin yksityisessä kauppakoulussa. Hän aloitti uransa hoitamalla isänsä sekatarvakauppoja. Aleksei Mitro harjoitti myös laajaa turkiskauppaa. Hänen kauppapalvelijansa olivat pääosin vienankarjalaisia. Vuonna 1903 Mitro muutti Jyväskylään, missä perusti ison kankaiden tukku- ja vähittäisliikkeen. Myöhemmin hän perusti Jyväskylään pukutehtaan ja ompelimon. Mitro omisti kumppaneineen Tikkakosken Rauta- ja Puuteollisuus Oy:n, josta tuli sittemmin Oy Tikkakoski Ab. Kauppaneuvoksen arvonimen hän sai vuonna 1942.

Aleksei Mitro oli Laihian nuorisoseuran ja Vienan Karjalaisten liiton yksi perustajajäsenistä. Vuoteen 1936 saakka hän oli liiton seuraajan, Karjalan Sivistysseuran, puheenjohtaja, ja vuodesta 1936 sen kunniajäsen. - Lähde: Wikipedia

Kansikuva ja muut joulukorttikuvat Tarja Tonterin kotiarkisto

Inkilä

N:o 79

2023 joulukuu

Hyvä kotikylän väki, inkiläläiset ja kaikki kirvulaiset

Olemme tulleet jälleen vuoden loppupuolelle ja joulu, joulu armas aika ompe meillä...

Surullisia uutisia saimme kuitenkin eilen 3.12.2023. Saamiemme valokuvien mukaan Kirvun sankaripatsaan jalustasta on hiottu tekstit pois. Näin ei pitänyt tapahtua. Venäläinen osapuoli Voyennie memorial oli päätöksellään jäädyttänyt Karjalan kannaksen muistomerkkeihin kohdistuvat toimenpiteet. Paikalliset toimijat eivät kuitenkaan kunnioittaneet tätä päätöstä, vaan ryhtyivät toimenpiteisiin Venäjän historiaan sopimattomien tekstien poistamiseksi.

Asiaa hoitavat Suomen puolelta Karjalan Liiton puheenjohtaja Martti Talja ja Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Suominen. Me Kirvu-Säätiön, Kirvun Pitäjaseuran, Inkilän ja Sairalan väki pidämme heihin ahkeraa yhteyttä, kuten hekin meihin.

Me karjalaiset jos ketkä tiedämme, että naapurin väen kanssa eivät sopimukset pidä. Sen on valtiojohtokin saanut lähi-vuosien aikana saanut havaita. Hieman kaiholla kuitenkin ajattelen niitä vuosia, jolloin saimme tehdä kulttuuriyhteistyötä Kirvussa, Viipurissa ja muualla Karjalan kannaksella. Ihmiset olivat pääasiallisesti – ihmisiä.

Onneksi voimme tehdä mukavia, hyviä asioita täällä omalla puolellamme. Kiireinen myyjäisviikonloppu on ohi, puurojuh-lia on tulossa, Sotaorpo-hanke etenee, Lauluseura valmistele hyväntekeväisyyskonserttia ukrainalaisten hyväksi, Kirvun kihut tulevat yhtä varmasti kuin aina ennenkin. Lue näistä lisää sisäsivuilta.

Inkilä-juurisia lapsia on syntynyt vuoden aikana useita, ja he kaikki ovat saaneet oman kirjansa Muistojen Inkilä – Kotikylämme Karjalassa. Samat vauvat saivat myös rotinarinkelit Kirvun Pitäjaseuralta. Vaikka lapsiperhearjessa ei ehkä ehditä kovasti juuriin paneutua, niin toivon että näistä muistiaisista jää vanhempien mieleen muistijälki, joka sitten myö-hemmin johtaa suvun vaiheiden tutkimiseen. Jos perheeseesi on tulossa uutta väkeä, muista ilmoittaa syntymästä meille lehdentekijöille.

Kun kirjoitan tätä, on pari päivää itsenäisyyspäivään. On onnellista saada viettää itsenäisyyspäivää rauhallisessa ilmapii-rissä, vaikka yhteiskunnassa vellookin. Taloyhtiössämme nostetaan jälleen lippu salkoon juhallisesti 6.12. klo 9. Illalla syytetään kynttilät tarkan ohjeen mukaan. Asunhan Uffareiden talossa eli reservin upseerien, rintamamiesten, siirtoväen ja sotaorpojen omassa talossa!

Loistakoot kodin kynttilät teille kaikille tulevana Jouluna! Inkisen kaupan Hannele

Poisnukkuneet

Ritva Nurmi o.s. Lukkarinen

Heikki Inkinen

Raimo Kalevi Kuisma

Aino Rask o.s. Alsio

Pentti Akkanen

Pauli Salminen

Tyyne Haikonen o.s. Kaija

Oili Laine o.s. Ollikka

Anneli Siltaniemi o.s. Kuosa

Pentti Ikävalko

Raimo Akkanen

Heikki Jääskeläinen:

Avatkaamme sydämemme ja sylimme

Puhe pyhäinpäivänä 4.11.2023 Hämeenkyrössä kirkvulaisten muistomerkillä

Ystävät kirkvulaiset ja kirkvulaisten ystävät!

Tämän vuoden Kirvu-juhlan vietimme Rautjärvellä, niin lähellä Kirvua kuin se nykyoloissa on mahdollista.

Kirkvulaisia ja rautjärvisiä yhdistää paitsi naapuruus vuoteen 1944 asti, myös kirkottomuus. Kirvuun jäänyt kirkkomme paloi kesällä 1978 ja Rautjärven kirkko jouluaamuna 2022. Nyt iloitsimme siitä, että Rautjärvellä on varmistumassa, että uusi kirkko rakennetaan palaneen paikalle.

Rajan sulkeuduttua olemme kynttilöinemme koltamatta kertaa täällä Hämeenkyrössä.

Nyt täällä on hiljaista, mutta vuosina 1940–1943 oli vilskettä. Omia asukkaita Hämeenkyrössä oli noin 9000. Heidän lisäksi täällä oli sotaa paossa kaupunkilaisia, pääasiassa Tampereelta ja Helsingistä 2000.

Eikä tässä kaikki. Hämeenkyrö oli välietappi tuhansille siirtokarjalaisille, joista 2400 – lähes kaikki kirkvulaisia – majoitettiin kyröläisiin koteihin, nuorisoseurojen taloille ja kouluille. Sadoille lapsille tarvittiin koulupaikat.

Jatkosodan aikana oltiin optimistisia ja monet perheet palasivat Kirvuun lähteäkseen kohta evakkoon toisen kerran. Vuoden 1944 lopussa Hämeenkyrössä oli vielä noin 1900 siirtokarjalaista.

Monet kirkvulaiset ovat vierailleet taloissa, joissa he tai heidän perheensä asuivat 1940-luvulla. Vain harvoilla on enää omia kokemuksia 80 vuoden takaa. Jonkun verran olemme onnistuneet keräämään muistoja tuolta ajalta.

Kiintopisteeksi täällä Hämeenkyrössä on meille muodostunut tämä kirkvulaisten oma hautausmaa-alue, jonka yhteinen muistomerkki pystytettiin jo vuonna 1942.

Tänne tulleista siirtolaisista monet olivat 1800-luvun puolella syntyneitä vanhuksia. Ymmärrettävää on, että tästä hautausmaan osasta tuli juuri heidän viimeinen leposijansa.

Sittemmin tänne on haudattu heidän sukulaisiaan viime vuosinakin.

Kiintopisteemme luovutetussa Karjalassa ovat 1990-luvun alusta olleet Kirvun hautausmaat, joille olemme pyhäinpäivinä vieneet kynttilämme. Talvi- ja jatkosotien yli 300 kirkvulaisesta sankarivainajasta Kirvuun on haudattu 214. Heidän muistamisestaan ja kunnioittamisestaan kynttilämatkoilla on ollut kysymys. Matkalaisista jotkut ovat sankarihaudalla kokeneet myös isän ikävää.

Nyt jälleen sotien aikana – erityisesti Ukrainan ja Gazan – mielessäni on tosiasia, että sodissa kaatuneet ovat nuoria, usein perheellisiä miehiä. Heitä kaipaamaan jäävät vaimot ja lapset, lesket ja orvot.

Kirvun Pitäjäseura on löytänyt 40 elossa olevan kirkvulaisten sotaorvon nimet ja haastatellut heistä jo 23.

Tavoitteena on koota tietoa sodan kokemisen ja isän menettämisen vaikutuksista lapsen elämään. Sotaorpojemme kokemuksilla voi olla merkitystä tämän hetken sodista kärsivien lasten kohtaamisessa.

Raamatusta - varsinkin Vanhassa testamentissa – lesket ja orvot mainitaan usein yhdessä. Jumalasta sanotaan, että hän huolehtii leskien ja orpojen oikeuksista (5. Moos. 10:18) ja suojelee muukalaisia, tukee leskiä ja orpoja (Ps. 146:9).

Moni tämän päivän sotaorpo onkin muukalainen, pakolainen, maahanmuuttaja. Omien, iäkkäiden sotaorpojemme kokemukset voivat auttaa meitä avaamaan sydämemme ja sylimme heille.

Rauhanrukous:

Isä Jumala, johdata meidät ja kaikki maailman lapset epätoivosta toivoon, / pelosta luottamukseen. / kuolemasta elämään / sodasta rauhaan. / Täyttäköön rauha sydämemme, / maailmamme ja koko luomakuntamme. Aamen.

In memoriam

Kirvun tytön, Anneli Siltaniemen, viimeinen matka

Anneli Siltaniemi (os. Kuosa) kuoli 21.5.2023 saattohoidossa Sysmän sairaalassa 86-vuotiaana. Annelin siunaustilaisuus oli 16.6.2023 Orimattilan kirkossa ja muistotilaisuus läheisten kesken Orimattilan seurakuntakodissa. Uurna laskettiin 25.8.2023 Orimattilan hautausmaalla Siltaniemien sukuhautaan.

Anneli tiesi jo kevättalvella, että hänen sairautensa oli edennyt niin pitkälle, ettei elinpäiviä ole kovinkaan paljoa jäljellä. Anneli alkoi järjestellä hautajaisiaan, vaikka yritimme häntä toppuutella, ettei vielä puhuta tuommoisia. Kuitenkin hän piti päänsä ja niin hän teki selväksi läheisilleen, lähinnä Reija-tyttärelle sekä meille sisaruksille, miten hänen hautajaisensa hoidetaan ohjelman ja tarjoilun suhteen.

Kirvu ja Karjala olivat Annelille lähellä sydäntä. Tämä tunne vahvistui entisestään, kun hän pystyi osallistumaan vuonna 2019 Munukka-Munnukka sukuseuran Kirvu-Viipuri matkalle ja pääsi käymään Tietävälässä ja kotona Orossa. Orko oli perheemme kotitila, missä Anneli syntyi.

Siunaustilaisuudessa Orimattilan kirkossa Annelin valkoisen arkun kylkiä koristi kauniisti pingotettu punamusta kangas. Jean Sibeliuksen Surumarssin saattelemana Annelin läheiset, kuusi komeaa miestä, kantoivat arkun kirkkoon. Musiikista ja säestyksestä vastasi kanttori Rita Honti.

Raimo kävi ensimmäisenä laskemassa arkun päälle kukkakimpun, jossa oli samoja kukkia kuin Annelin morsiuskimpussa 65 vuotta sitten. Hellästi arkun kantta silittäen Raimo jätti jäähyväiset. Lapset Jari, Reija, Riitta ja Kari perhekunnittain kävivät vuorollaan hyvästelemässä ja jättivät ruusun maljakkoon arkun vierelle. Kaikista huokui kiitollisuus ja suuri ikävä.

Me Annelin kuusi sisarusta, Kaija, Eeva, Jukka, Matti, Vappu ja Markku, ja veljiemme vaimot menimme arkun ympärille ja Kaija luki muistovärssyn Ps. 90:1, ”Herra, Sinä olet

meidän turvamme polvesta polveen”. Tuo teksti on Kirvun hautausmaan muistomerkissä. Muistoruusujemme kylkeen oli sidottu punamustalla nauhalla pieni oksa Sembra-männystä, joka on kasvatettu Kirvun kirkon raunion taimesta.

Kahden edesmenneen veljemme, Sepon ja Pekan, läheiset ja muutama kaukaisempi sukulainen jättivät lopuksi tervehdyksensä.

Matti-veljemme tytär Marke lauloi koskettavan laulun ”Laps olen Karjalan”.

Siunauksen suoritti pappi Veikko Ahonen.

Kolme veljestä Jukka, Matti ja Markku lauloivat ”Sua kohti Herrani”.

Virren jälkeen loppusoittona kuultiin T. Albinonin Adagio. Kirvun kirkon kellon soidessa arkku saatettiin ulkona odottavaan autoon, joka arvokkaasti hiljaa lipuen vei Annelin mukanaan.

Seurakuntakodissa ruokailimme Annelin laatiman ruokalistan mukaan, vanhanajan karjalaisia hautajaisia mukaillen. Aluksi oli tarjolla hernekeitto ja pääruokana karjalanpaisti ja perunat sekä makaronilaatikko ja piirakat. Kahvia ja täyttekakua nautittiin myöhemmin.

Karjalaisten hautajaisten tyyliin kuului seurakuntatalissa vilkas ja iloinen puheensorina. Annelin yksi suuri toive toteutui, kun Karin pojat Kaapo ja Jaakko sekä Reijan Toni-pojan Lennu lauloivat ”Suojelusenkelin” vahvistettuna kirkossa esiintyneellä veljestriolla ja Marken taustalaululla. Haltioituneena ja liikuttuneena kuuntelimme esitystä.

Sodan jaloista pelastettu Kirvun kirkon alttaritaulu on asetettu tämän seurakuntakodin seinälle. Tuon alttaritaulun edessä oli Annelin muistopöytä. Valokuvassa Anneli nauraa kukkien keskellä 85-vuotispäivänään. Muistopöydällä oli kynttilä ja Kirvun pienoislippu sekä Raimon arkulle laskema kukkalaite. Adressien luvun hoitivat Reijan Tiina-tytär ja Riitan Antti-poika.

Anneli pyysi minua kirjoittamaan jotain. Hän

oli sitä mieltä, että jälkipolvi tietää vain mitä nyt on, mutta ei niinkään menneisyydestä. Kerroin esityksessäni Annelin elämää Kirvusta lähtien, lähinnä meidän sisarusten näkökulmasta. Näin minäkin tunsin täyttäneeni Annelin toivomuksen.

Reija kertoi äidin viime vaiheista ja kävimme vielä haudalla, jonne hänen uurnansa lasketaan.

Annelin uurnan lasku oli perjantaina 25. elokuuta. Kaunis valkoinen uurna oli somistettu

karjalan väreihin ja päällä pieni kimppu jälleen samoja kukkia kuin Annelin morsiuskimppussa. Raimo ja lapset perheineen mahdollisuuksien mukaan osallistuivat uurnan laskuun. Annelin on nyt hyvä levätä rauhassa ja me kaikki kaipaamme ja kunnioitamme hänen rakasta muistoaan.

Isosisko kiitollisena kaivaten

Eeva
Inkilän kylätoimikunnan pj

Aino Rask o.s. Alsio

27.11.1923-23.7.2023

Aino siunattiin haudan lepoon 26. elokuuta Hietaniemen vanhassa kappelissa. Uurna laskettiin Hietaniemen Karjalaisten muistolehtoon (21X) 4. syyskuuta. Ainin muistolaatta on kiinnitetty muistolehdon vanhempaan paateen. Laatta on Inkilän kylän ystävien Anna-Liisa Blomin ja Sirkka ja Mikko Malvaston muistolaattojen keskellä - juuri siinä, mikä oli hänen toivomuksensakin.

Viimeiset, lähes kolme vuotta, Aino asui Kaunialan sairaalan tehostetun palvelun osastolla. Marraskuussa olisimme viettäneet Ainin 100-vuotisjuhlaa. Hän odotti juhlaa tavanomaisesta poiketen nyt vähän itsekin. Kesäkuun alussa hän kaatui pahasti. Se joudutti ehkä poismenoa. Kaatumisen jälkeen jalat eivät kantaneet ja muisti huononi. Lopulta hän kuitenkin käveli rollaattorinsa kanssa. Ajattelimme, että hän selvisi tästäkin. Kaatumisia oli ollut aiemminkin ja jopa korona. Tämä kerta oli erilainen. Pyhäaamuna 23.7. Aino oli poistunut tästä elämästä nukkuessaan. Vielä illalla hän oli toivottanut hymyillen hyvää yötä omahoitajalleen.

Aino eli pitkän ja vaiherikkaan elämän. Kun pakorauha julistettiin 13. maaliskuuta 1940, Aino oli 16-vuotias. Aino kertoo perheensä evakkotaipaleesta Inkilän Joulu -lehdessä vuonna 1998.

Sittemmin Aino asui puolisonsa Martti Raskin kanssa Hyvinkäällä, Paimiossa, Turussa ja Helsingissä. Lapsista vanhin Tuula syntyi Hyvinkäällä ollessa ja pojat Rainer ja Harri Turussa. Ainolla on seitsemän lapsenlasta ja kahdeksan lapsenlapsenlasta.

Aino matkusteli paljon. Hän kävi monessa Euroopan maassa. Teneriffan Puerto De La Cruz

oli mieluisin paikka. Sinne hän matkasi pitkälti toistakymmentä kertaa. Luovutetussa Karjalassa Aino kävi useamman kerran. Kotitalo Mattila sijaitsee Kirvun pitäjän Inkilän kylässä Alajärven rannalla. Aino on Helena ja Emil Alsion (ent. Akkanen) kahdeksasta lapsesta kolmanneksi vanhin. Karjala ei unohtunut koskaan.

Tuula Kauppi o.s. Rask
Ainin tytär

Kuva: Aija Rask

Runosikermät Kirvun juhlamatkalla 2023

Rautjärven Hiienjärven rannalla, katsellessamme yli järven seljängteen siintävää kaukahongistoa; siellä se on, meiltä nyt suljettuna, rakas synnyin- ja kotiseutumme Kirvu! ”Vie sinne mun kaihoni pohjaton”

Helmi Inkinen

Inkilää muistellessa

Sama taivas kaartuvi siellä,
sama taivas kuin silloinkin.
Samat linnut lentävät vielä
yli rajan ja takaisin.
Vain ihminen, sidottu multaan,
sinne pääse ei milloinkaan,
ja lapsuusmuistojen kultaan
vain aatoksen palajaa.
Siis lennä aatos ja uni,
sinne rakkaiden rantojen luo,
ja lohtu mun kaipuuhuni
edes unessa saada suo!

Karjalaan jääneiden vainajien muistolle;

muistopatsas Orimattilan kirkkotarhassa

Orimattilan Karjalaiset 1955

Karjalan mullassa, kumpujen alla,
Raatajat uinuvat
rakkahat nuo.
Pilvien pisarat kastelemalla,
Jumalan kukkia kummulle luo.

Kalevalan
uutta toivoa kantavat loppurunon säkeet

*Siitpä nyt tie menevi,
ura uusi urkenevi,
laajemmille laulajoille,
runsaammille runoille.
Nuorisossa nousevassa,
kansassa kasuavassa!*

Kirvun Kihupyhä, Juhlamatka Rautjärvi
- Imatra 12.08.2023 – kiitollisena

Minun Inkiläni

Karjalan rata halkoi Kirvussa Inkilän ja Sairalan kyliä, kirkonkylän jäädessä loitommalle.

Isäni Eino Ovaska oli syntynyt 4.6.1901 Inkilässä Helena ja Matti Ovaskan viidentenä lapsena. Hänen syntymäkotinsa sijaitsi kylän viimeisenä talona kirkolle johtavalla tiellä. Sen neljän ikkunan edessä kirsikkapuut levittivät oksiaan ja juhannusruusut aitan reunustalla. Suuren koivun riipat roikkuivat pihan reunalla. - Se oli meidän perheen rakas mummola.

Koti, konttori ja putka

Isä rakensi poliisitoimensa ohella vuonna 1938 talon perheelleen Sairalaan. Se sijaitsi asemalta kirkolle johtavan tien oikealla puolella lähellä Kansanopiston koivukujaa. Perheen käytössä olleen huoneiston lisäksi siinä oli isän poliisi-konttori sekä talousrakennuksessa kaksisellinen putka, sauna ja navetta.

Naapureina olivat Arvi ja Kaisa Rantasen ja Johannes ja Hilja Reimin perheet. Sairalan kansakoulu oli muutaman kävelykilometrin päässä Hovisuninmäellä. Opettajina olivat Kerttu Paavilainen sekä Pekka ja Noora Hälvä.

Kesävieraita kaukaa

Kesän kohokohtia olivat Ovaskan sisarusten vierailut syntymäkodissaan Inkilässä. Helsingistä tulevia Vilho-setää ja hänen Lydia-vaimoan oli Inkilän asemalla vastassa mummolan kesärenki Ville Räikkönen (kuuluisan Kimin isän lähisukulainen). Hän kuljetti vieraat hevostärryillä perille asti. Siellä he saivat käyttöönsä tilavan kammarin.

Väen seurustelu luontui paremmin tuvan pöydän ympärillä. Vilho-kummini yllätti mukana olleet kuulijat ottamalla esiin käsin veivattavan kramofoonin Malmstenin uutuuslevyineen. Puheensorinan sekaan kuuluivat sävelet: ”Hei Karjalasta heilin minä löysin, Oi Emma, oi Emma, Soita Humu-Pekka, Irja” ynnä muut tutuiksi tulleet sävelet.

Helena-mummo jaksoi olla yhdessä asuvan Helvi-tyttärensä tukemana seurapidon loppuun asti.

Vilho jäi pidemmäksi aikaa lomailemaan jo lapsuudessa tutuksi tulleeseen Inkilään, Lydia-vaimon palatessa kotiin Helsinkiin.

Tahvanana tähtitaivaan alla

Perinteelliseksi tavaksi perheellemme tuli uuden vuoden matka Inkilän mummolaan ja Hilma-tädin ja hänen miehensä Lauri Laalon kotiin Läylölään. Matka alkoi kotipihalta Sunin Matilta lainatulla hevosella rekineen ja kulkusineen. Siihen ahtautuivat vanhempien lisäksi heidän neljä lastaan. Matka mummolaan tehtiin aina Virokylän tienhaaran kautta. Metsätien loputtua poikettiin ensimmäiseksi mummolaan juomaan Helvi-tädin keittämät uudenvuoden kahvit.

Jatkoimme matkaa Läylölään ja siitä kylätietä pitkin Hilma-tädin ja miehensä Lauri Laalon kotiin. Myös serkut Aaro, Aimo ja Airi tapasivat toisensa. Kävimme vielä tervehtimässä naapurissa asuvia Laurin syntymäkodin asukkaita.

Paluumatkalla oikaistiin mummolan jälkeen Sunin talviselle metsätielle. Maisema oli satumaisen kaunis pikku pakkasineen ja taivaan tähtiineen. Tämä Tahvananajo jäi ikuisesti mieliimme.

Pyöräretkellä Inkilässä

Talvisodan jälkeen teimme Ilmari-veljeni kanssa polkupyöräretken Inkilään äitimme kolmen sinne avioituneen Olkinuora-sisarten koteihin.

Kuljimme radan oikealla puolella olevaa maantietä pitkin kohti Inkilän asemaa.

Alussa ohitimme Adam ja Arvi Rantasen kodit. Ylitettyämme ratavartijan ylikäytävän peltotilkun keskellä oli Pyhä-Antin valkoinen talo puisine risteineen. Uskonnollisena persoonana hän kävi antamassa ihmisille hengellisiä elämänohjeitaan.

Matkan nopeudeksi Ilmari huomioi minun jaksamiseni. Oikealla puolella siinteli Alajärvi ja sen vastakkaisella puolella Hienmäki. Tunnistin Helena-mummon velipuolen Kustaa Kaijan talon.

Lähellä asemaa poikkesimme 1800-luvulla asuneiden Matti-nimisten Ukko-Ovaskan ja Poika-Ovaskan maalaistalon pihaan. Hyväkuntoisen talon rapulle jäimme ihailemaan kauaskantoista maisemaa, jossa pellot laskeutuivat Alajärveen.

Vanhempamme Eino Ovaska ja Lempi Olkinuora vihittiin avioliittoon Inkilän Nuorisoseuran talolla vuonna 1926. Vitriinissäni säilynyt soikea lasimalja on häälahja Vilholtalta ja Lydialta.

Inkilän asemamiehenä oli Lauri Kuisma mumolan naapurista. Ohitimme tutut kyläkaupat ja Inkilän sahan.

Mäen päällä näkyi jo Anna Olkinuoran ja hänen miehensä Pietari Virolaisen maalaistalo. Tiesimme Anna-tätimme kuolleen vuoden 1938 alussa, emmekä tavanneet usein liikkeellä olevaa Pietariakaan.

Kuunustaisen aalloilla

Sitä vastoin heidän poikansa rippikoulun käynyt Johannes ja koulunsa aloittanut Armas olivat kotipihallaan viikatteet käsissään. Hetimiten Johannes ja Ilmari päättivät lähteä veneretkelle Kuunustaista pitkin kohti Hakolahtea. He vuorottelivat Virolaisten soutajina. Armas jäi sisarpuolensa, perheen huoltajana olevan Martan kanssa kotimieheksi. Anja-serkku, joka on Aina Olkinuoran ja edesmenneen miehensä Jobin tytär, liittyi seuraamme.

Kesäinen luonto tuoksuineen oli kauneimmillaan. Matkalaisten nuoruus ilmeni monesti. Sanavalmis hauskuttaja Johannes otti taskustaan huuliharpun, jolla säesti tutuksi tulleita säveliä: ”Eldanka-järven jää on taakse jäänyttä elämää, Kasarmimme eessä suuri portti on, illan hämärässä jää lyhdyn valohon, Hei vaan pikku heilani” ym.

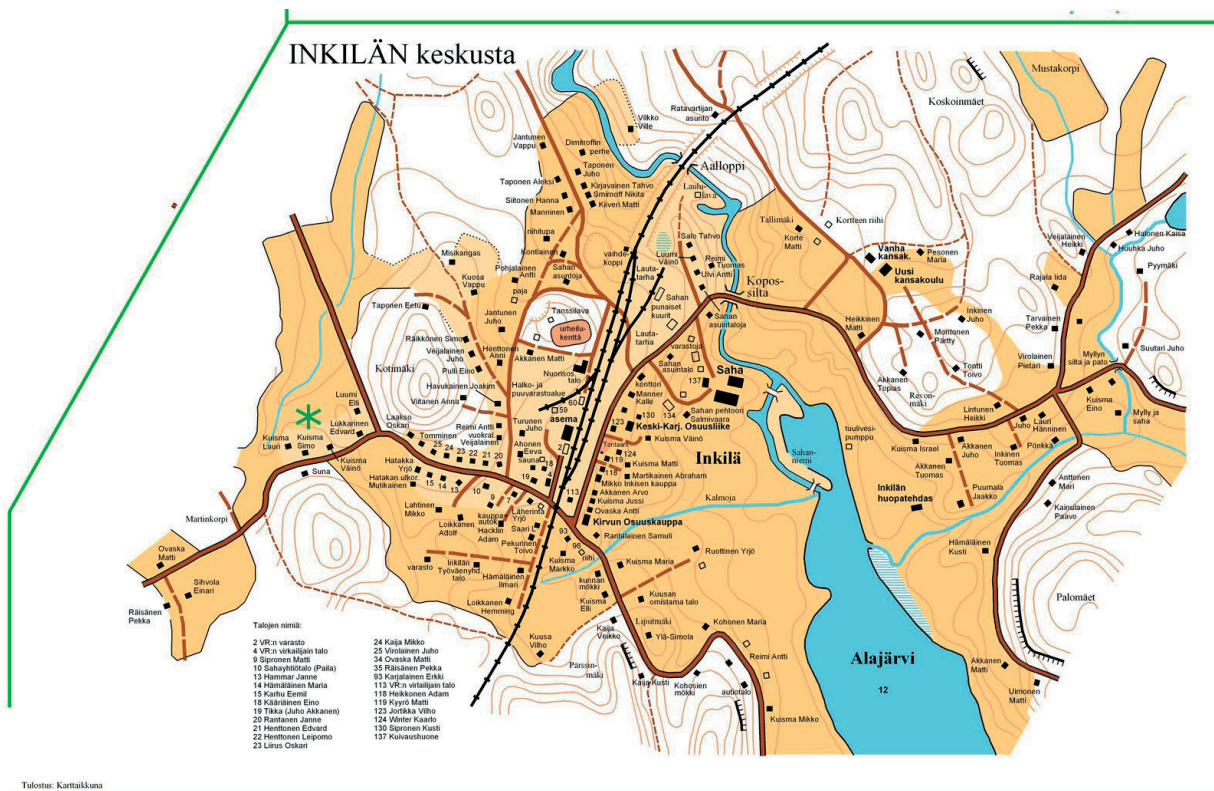
Ilmari kertoi isommilta pojilta opittuja tuhmia vitsejä. Punastelevat tytöt eivät niistä pitäneet. Inkilän nuorten rauhoittuessa luonnon rauha palasi Hakolahteen.

Kuisman myllyn kohdalla tähtäilin heidän kotipihassa liikkuvia ihmisiä, mutta komeaa Eskoa en tunnistanut.

Ilmari nukkui yönsä Virolaisilla. Minä ja Anja lähdimme kävelen Kilikankaan ohitse kulkevaa polkua pitkin Aina-tädin mökille, joka oli Alajärveen laskeutuvan joen rannalla. Nukkumapaikkani oli Anjan vieressä pienen tuvan puisessa sängyssä. Oudoksuin sisälle kuuluvaa kosken kohinaa. Pienen rupattelun jälkeen Anja oli jo unessa.

Mutta: ”Koski vain pauhaa, saamatta rauhaa” -nukuin huonosti.

**Inkeri Lahti
os. Ovaska**

Perhealbumi

Viola ja kastemekon tarina

Aada Ester Karelia sai pikkusiskon 16.4.2023. Hänet kastettiin 2.7.2023 ja hän sai nimekseen **Viola Eevi Elisabet Pakarinen**. Violalla oli päällään ristimekko, jonka on valmistanut Anna-Liisa Käkönen kummitytölleen Irja Ukkolalle os. Ollikka vuonna 1917.

Myöhään syksyllä 1944 mekko löytyi pakkaukseensa pahoin kastuneena ja homeisena Jalasjärven urheilukentältä, jonne rauhanteossa luovutetusta Kirvusta pelastettua siirtoväen omaisuutta oli koottu.

Sen jälkeen se on saanut palvella usean sukupolven lapsia ja Viola oli suvun kolmaskymmenstoinen lapsi, joka sillä kastettiin.

Violan juuret ovat Kirkonkylällä, isomummo oli Helvi Nikulainen os. Ollikka, Hannolasta, mm. Prusi Töperin jälkeläisiä.

Yt. ”Söpöläisen” onnellinen mummi Riitta

Laura o.s. Hämäläinen ja Jani Ristilälle syntyi toinen tytär 26.4.2023. Tytär sai kasteessa nimen **Elea Elvi Alina Ristilä**.

Lauran juuret ulottuvat Karjalaan, Kirvun Inkilään. Lauran ukki Bruno Hämäläinen oli Kirvun Inkilästä, Puistolan talosta. Brunon vanhemmat olivat Hilma o.s. Kauppinen ja Matti Ilmari Hämäläinen.

Lauran isä on Brunon poika Hannu Hämäläinen.

3.7.2023 syntyi Mikko Inkisen kaupan nuorimman pojan Pentin pojan Mikon pojan Jannen perheeseen poika, joka sai kasteessa nimekseen **Mikko Lauri Juhani Noukka**.

Onnelliset vanhemmat Janne Inkinen ja Marjo Noukka.

Vihitty

Juuso Ruuhonen ja **Sonja Inkinen** vihittiin Rauman kirkossa syyskuussa 2023. Sonja on Merola 1:ssä asuneiden Eemil ja Helena Alsion jälkeläinen neljännessä sukupolvessa”.

Helena Alsio valtakunnallisessa äitienpäiväjuhlassa Säätytalolla 8.5.1994

Helena Alsio vastaanotti tasavallan presidentti Martti Ahtisaaren myöntämän Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein tunnustuksena merkittävästä elämäntyöstä, joka on ulottunut myös oman perheen ulkopuolelle. Valtakunnallinen äitienpäiväjuhla järjestettiin Helsingin Säätytalolla. Hyvinkään kaupungilta tuli aloite Helena Alsion palkitsemiseksi. Helenan poika Martti ja puoliso Margareta täyttivät hakemuslomakkeen. Helenan poika Soini Alsio ja puoliso Aira saattoivat Helenan Säätytalolle. Helena sai kunnian istua juhlassa tasavallan presidentti Martti Ahtisaaren vieressä. Presidentti Ahtisaari oli tarjonnut Helenalle kermaa ja sokeria ja leikannut kakkua. Evakkotaipaleesta oli keskusteltu vilkkaasti. Helena oli erittäin mielissään tuosta tilaisuudesta. Saattajillekin oli tarjottu kahvia, mutta toisessa huoneessa.

Helena Alsio (ent. Akkanen) Kirvun Inkilän kylä, Mattilan talo.

Tuula Kauppi, Helena Alsion lapsenlapsi

Presidentti Martti Ahtisaari 23.6.1937 Viipuri – 16.10.2023 Helsinki

Martti Ahtisaari vastasi 10.12.2018 Oslossa lasten kysymykseen ”Miksi haluatte taistella rauhan puolesta?” näin:

Olen syntynyt Viipurissa Karjalassa. Se kuuluu nyt Venäjälle. Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen vuonna 1939 kun minä olin kaksivuotias. Minä ja yli 400 000 karjalaista ystäväni jouduimme jättämään kotimme ja asettumaan muualle Suomeen. Selviydimme siitä. Jouduin pakolaiseksi omassa maassani, ja vieläpä iäksi. Päätin tehdä voitavani auttaakseni niitä, jotka ovat kokeneet saman.

Lepää rauhassa, Karjalan poika

Kuva Wikipedia

Kirvu-juhla 2024

”Kirvulaiset ovat olleet edelläkävijänä näissä n.s. luovutetun Karjalan pitäjäjuhlissa, sillä jo v. 1940 vietettiin Karkussa ensimmäinen Kirvu-juhla.” (<https://www.luovutettukarjala.fi/pitajat/pitajaliitteet/kirvu.pdf> s. 9)

Tässäpä onkin hyvä syy lähteä bussiretkelle tai omalla autolla tutustumaan Karkkuun, Hämeenkyröön ja muihin Satakunnan seutuihin, jonne tuhansia kirvulaisia evakuoitiin keväällä 1940.

Työryhmä on aloitellut toimintaansa päätämällä päivämäärän. Merkitse se kalenteriisi ja seuraa ilmoittelua nettisivulla kirvu.fi, Facebookissa Kirvun omassa ryhmässä tai tilaa Kirvukuulumisia-uutiskirje osoitteessa kirvu@kirvu.fi.

Hyväntekeväisyyskonsertti ukrainalaisten hyväksi 24.2.2024 Orimattilassa

Kirvun Sotaorvot -hankkeen aloitteesta järjestetään hyväntekeväisyyskonsertti ukrainalaisten sotaorvojen ja pakolaisten hyväksi sodan alkamisen 2-vuotispäivänä lauantaina 24.2.2024 klo 14 Orimattilan Jymylinnassa.

Konsertissa esiintyy orimattilalaisia kuoroja, mukana myös Kirvun Lauluseura, ja solisteja.

Seuraa ilmoittelua nettisivulla kirvu.fi, Facebookissa Kirvun omassa ryhmässä tai tilaa Kirvukuulumisia-uutiskirje osoitteessa kirvu@kirvu.fi. Orimattilan kaupunki osallistuu antamalla Jymylinnan ilmaiseksi käyttöömme.

Tervetuloa konserttiin!
Kirvun Pitäjäseura ja Kirvun Lauluseura

Pien-Marin jouluposti

Joulun lähestyessä Hakalan Kallen reppu täytyi joulupostista rautatieasemalla, kun Niiralan Pekko, asemamies, kaatoi Tommulan kylän joulupostin Kallen avonaiseen reppuun. Haka-Kalle oli odotettu henkilö kylässä. Myös Pien-Mari oli innokkaasti jo joulukuun alusta seurannut postinkantajan liikkeitä. Olisiko postin joukossa korttia, jonka tunnistaisi erityiseksi. Toki kaikki Marille osoitetut joulukortit olivat tervetulleita ja odotettuja. Joka jouluksi oli Pien-Marin Hilda tädillä tapana lähettää joulukortti Käkisalimesta ja Marin isänpuoleiset serkut Kesälahdelta lähettivät aina kortin, kuten myös Mari lähetti serkuilleen vastavuoroisesti.

Olgan kuulumisia

Ja siellä se oli joulukuun puolenvälin tienoilla postin joukossa kaunis kortti kirjekuoressa, jonka päälle oli liimattu 8 kahden kopeekan arvoista postimerkkiä ja siihen vielä painettu leima, jonka numeroista ja sanoista Pien-Mari ei saanut selvää. Leimasinmuste oli tuhrinut kirjaimet kortin matkatessa kaukaa Muurmanskista Kirvuun, Karjalan kannakselle.

Kortti oli Olga Aleksandrovnalta, pietarilaiselta oopperalaulajattarelta, johon Mari oli tutustunut edellisena kesänä Olgan vierailtua Marin äidin siskon Elli-täidin talossa. Lupauksensa mukaan Olga oli kirjoittanut Marille kirjeen jo syksyllä, jossa hän kertoi yllättäen muuttaneensa pohjoiseen löydettyään itselleen uuden elämäkumppanin. Olga oli jäänyt leskeksi ensimmäisen miehensä kuoltua sydänkohtaukseen ja nyt hänen tielleen oli tullut komea rakennusinsinööri, joka oli pestattu suunnittelemaan mahdollista Pietari-Murmanskin rautatieyhteyttä. Rakkaus oli ollut niin sokaisevaa, että Olga oli luopunut laulajattaren urastaan Marinskin teatterissa ja muuttanut miehen perässä karuun Murmanskin kaupunkiin.

Kortin teksti oli lyhykäinen Hyvän Joulun ja Uuden Vuoden tervehdys. Jostain merkittävästä syystä kortti herätti Pien-Marissa huolta, ja sydämen pohjassa tuntui autiolta ja kylmältä. Kuinka Olga oli saattanut luopua lupaavasta laulajattaren urasta, ihmetteli Pien-Mari ääneen Kertulle ja Ainolle, kun tytöt olivat tulleet omien

joulukorttiansa kanssa Marin luo kylään. Tytöt levittivät kaikki kortit tuvan pöydälle ja ihailivat niiden jouluista tunnelmaa.

Keskustelua rautatiestä

Kortteja tutkiessaan tytöt muistelivat Olgan kesäistä vierailua ja ihmettelivät Olgan elämän uusia käännteitä. ”Mies on kuitekii insnööri, mie uskon, jot hää pittää hyväst Olгаа”, sanoi Aino. ”Jos ennättää ko valmistelloo junarattaa, eikä se tittel tee miehest parempaa, jos ei oo syän paikallaan”, huikkasi siihen Pien-Mar. ”Ei Olga huonoo miestä oo huolint, kyl hää on sen asjan tarkkaan tutkint”, sanoi Kerttu. ”Voi voi”, sanoi Mari tietäväisenä, ”rakkaus voip olla niin sokkee, jot siin ajatus hämärtyyp.”

Sitten keskustelu siirtyi rautatiehen ja juniin. Viipurin asemalla tytöt olivat saaneet ihmetellä junarataa ja siinä edestakaisin kulkevia puuskuttavia vetureita, kun ne vetivät perässään pitkää vaunujonoa kuljettaen niin matkustajia kuin tavaroitakin edestakaisin Pietariin ja takaisin. Marin isäkin oli useamman kerran lastannut junaan halkonsa ja lähtenyt niitä kauppaamaan Pietarin torille. Kyyti oli nopea, eikä tarvinnut hevosta väsyttää rankalla matkalla.

Kauppatavarana kulki kannakselta Pietarin markkinoille paljon muutakin päivittäistavaraa. Suomalaiset elintarvikkeet olivat haluttuja Pietarin toreilla. Syksyisin kaupaksi kävivät erityisesti Karjalan metsien marjat sekä sienet. Suomalainen kauppiamies oli luotettava ja siksi he saivat tukkuliikkeistä luottoa tarvittaessa.

Kaupankäynnin ohessa, kulttuurien saadessa vaikutteita toisistaan puolin ja toisin, kielikin omaksui uusia ilmaisuja. Kannaksen omaan kieleen, Kaakkois-Suomen murteeseen, juurtui venäläisvaikutteisia sanoja. ”Otaha sie Mar kousikka kättees ja heitä löylyä lissää”, kehotti äiti saunassa Pien-Maria. Koussikka kuuluikin Marin lempisanastoon.

Matin Kaisan joululahja

Jouluun oli aikaa kolmisen viikkoa, eivätkä tytöt olleet vielä keksineet joululahjaa Matin-Kaisalle.

Kaisalla oli jo ikää yli 80 vuotta ja hän oli sairastellut pitkin syksyä, kärsinyt itsepintaisesta yskästä ja merkillisestä väsymyksestä. Lääkäriin hän ei ollut suostunut menemään Pien-Marin äidin ja Elli-tädin kehoituksista huolimatta, itsepäinen kun oli. ”Minnuu ei lääkärlöin luo sua. Mitä hyötekkööt, kasselevat ja kuuntelevat turhanpäiten. Minnuu ei enää missää lasaretis hoieta vanhaa ihmistä. Mie en muusta välitä ko rauhas vaan suap ellää koton.”

Lämpöä silti Matin-Kaisa kaipasi, lämpimiä sukkaa ja huivin harteiden ympärille. Tytöt päätyivätkin yhdessä huivin hankkimiseen. Se ilahduttaisi Matin-Kaisaa. Äiti ja Elli-täti varmasti antaisivat osansa lahjan ostoa varten.

Joulun odotuksessa

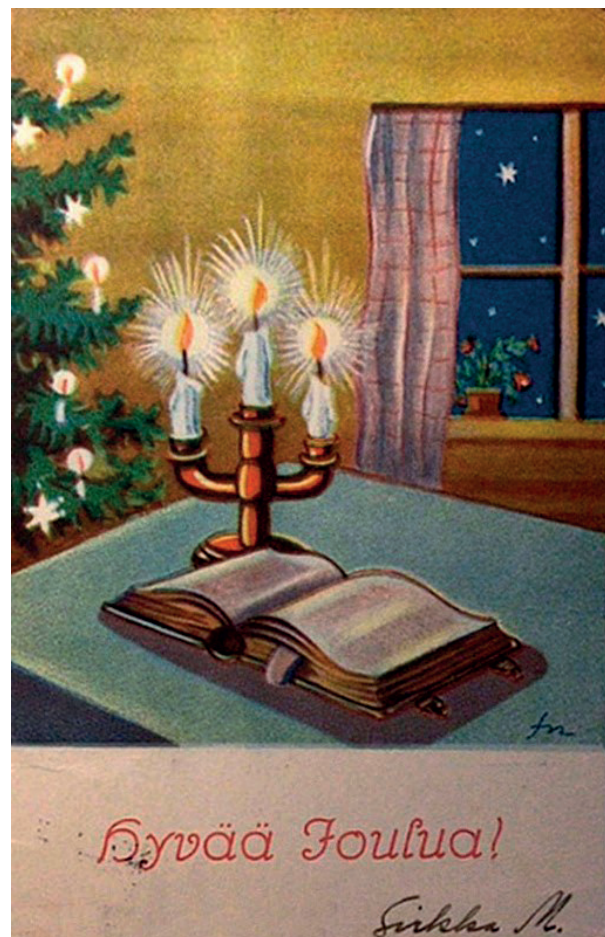
Tyttöjen tunnelmoidessa joulunodotuksessa, uunin lämmittäessä kodikasta tupaa, Pien-Marin veli Vilho tuli sisään. Hän oli ollut hevosta ruokkimassa ja kopisteli nyt lumisia kenkiään pors-tuan lattiaan. ”Ei ole sitten parempaa tekemistä kylän likoilla kun kuluttaa tuvan penkkejä illat pitkät. Eipä taia olla läksyikää mein Maril.” ”Mää sie haastamast omiais, ain sie minnuu moitit. Mite lie siun omien läksyjeis laita. Ei oo sinnuu näkynt koton koko päivän”, tiuskaisee Mari veljelle. Sisaruksset ovat läheisiä toisilleen, eikä pieni sanakopu jää vaivaamaan mieliä.

Välillä tytöt innostuvat lauleskelemaan joululauluja ja ohessa miettivät lähestyvää koulun kuu-sijuhlaa. ”Hei leijailkaa, hei leijailkaa, te lumihiutaleet, ja vaipan alle verhotkaa maat metsät, tantereet, nyt joulu saa, nyt joulu saa, ja valkeaksi maa.” Tämän uuden, herkän joululaulun tytöt olivat oppineet hiljattain koulussa. Opettaja kertoi, että sen oli säveltänyt nuori kanttoriurkuri, Martti Hela.

Ulkona lumihiutaleet rauhallisesti leijailivat maahan peittäen pihan lumivaippaan. Kuunjoen ran-nat aavistivat Joulun lähestyvän.

Tarja Tonteri

Kuvitus Tarja Tonterin kotiarkisto

Inkilän ja Sairalan yhteinen kyläpäivä 9.9.2023

Vuotuinen kyläpäivä veti taas Lappilinnan juhlasalin liki täyteen inkiläläisiä ja sairalalaisia.

Ohjelmassa oli asiaa jos jonkinmoista ja vähän viihdykettäkin, kun Inkilän kylätoimikunta terästettynä Sairalan kyläaktiivi Risto Lalulla esitti Tommisen Pentin kirjoittaman näytelmän ”Mikä meill ja teill on parempaa”.

Näytelmä sijoittui Henttosen kahvilaan Inkilässä. Kahvilan asiakkaat kahvittelivat kauhistellen ukkojen jorinoita, meinasipa tulla pieni käsirysykin, kun ukot ottivat mittaa kylien paremmuudesta. Syyllisenä kahakkaan mitä ilmeisimmin saapaaan varteen kätetty viinapullo. Ratkaisuun paremmuudesta ei päästy, sillä kumpikin kylä tuntui olevan vetovoimaisuudellaan yhtä kiinnostava. Kättä lyötiin sovinnon merkiksi ja kotiin Henttosen kahvipöytien äärestä lähdettiin hyvillä mielin ja ehtipä saksatar fräulein Angelikakin Viipuriin menevään junaan.

Kaisu Iivonen Kirvu-Kerhosta kertoi kuulijoille Kirvun teollisuudesta ja yritystoiminnasta, joka tuohon aikaan oli hyvinkin vilkasta. Kiitos Sairalan ja Inkilän halkovan rautatien. Itkuvirsiä laulettiin aikoinaan myös Kirvussa. Siitä kuulimme pienen luennon ja ääninäytteenä *Marjo Akkasen* esityksen. On meillä taitavia toisen ja kolmannen polven kirvulaisia. **Jääskeläisen Heikin** esitys kirvulaisista naimatavoista hymyilytti. On se ollut ennen vanhaan totista touhua puhemiehineen ja kukkapoikineen. Toista se on nyt, iloista ja ryppyotsatonta juhlintaa.

Musiikista vastaamaan saimme Järvelästä hanuristi **Risto Nykoppin**. Ensi vuonna sitten tavataan, myös niitä, jotka eivät tällä kertaa päässeet mukaan.

Kuvassa Lappilan Sirolassa toisiinsa jo lapsina tutustuneet Seija Lalu Sairalasta ja Tellervo Saarela (os. Niukkanen) Hakolahdesta.

Näyttelijäkaarti eturivissä vas. Risto Lalu, Petri Inkinen, Paavo Aarnikka, Teija Sipiläinen, Hannele Inkinen, Heikki Jääskeläinen. Takarivissä vas. Pentti Tomminen, Riitta Hämäläinen, Inkeri Keijamaa ja Raimo Suni.

Kirvulaisten Tarinaleiri Kärkölän Kalliopirtillä 23.-24.3.2024

Olemme tutustuneet kirvulaisiin tapoihin ja perinteisiin rippikoulun ja naimatapojen kautta. Kolmantena teemana vuorossa on lapsen syntymä ja siihen liittyvät perinteet.

Tule kuulemaan luento aiheesta, syömään hyvin, saunaan ja turisemaan karjalaiseen tapaan tuttujen ja tuntemattomien kanssa. Muutakin ohjelmaa on tarjolla. Voit halutessasi yöpyä leirikeskuksesta.

Hinta 30 euroa sisältää ruokailut, kahvit, saunan (omat pesuvehkeet mukaan) ja yöpymisen (omat lakanat), sekä aamupalan yöpyjille. Aloitus sisäänkirjautumisella ja ympäristöön tutustumisella kello 12.

Ilmoittautumiset 13.3.2024 mennessä kirvu@kirvu.fi tai Inkeri p. 045 3228969.

Kalliopirtin leirikeskus sijaitsee osoitteessa Kalliopirtintie 20, 16610 Kärkölä.

Tervetuloa!

Inkilä-Sairala kylätoimikunta

Kuva: Museovirasto
Tiedoston nimi: KK4472_224.tif
Kuvaaja: Kyttinen Pekka

Kirvun Sotaorvot -hankkeen tilannekatsaus

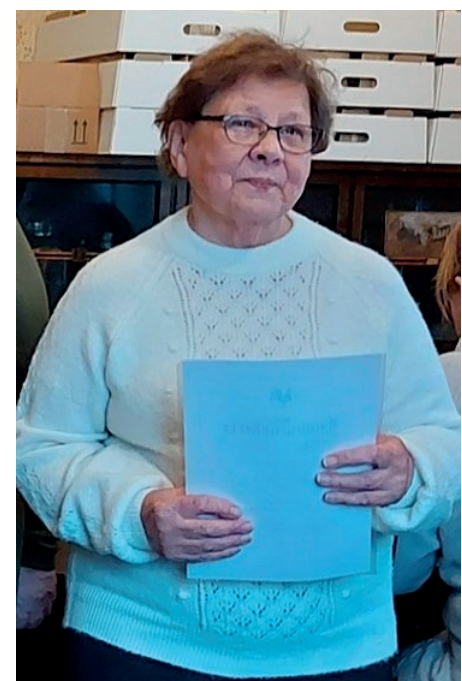
Vuoden 2023 alussa käytännön tekoihin päässyt hankkeemme on edennyt haastattelujen osalta hyvin. Kuulutuksilla omissa kanavissamme ja sukuseurojen lehdissä olemme saaneet kokoon 40 elossa olevan sotaorvon nimet ja osoitteet. Heistä 26 on haastateltu, 3 ei halua tulla haastatelluksi ja 4 ei ole muistisairauden vuoksi haastateltavissa. Haastattelut jatkuvat edelleen, ketään ei ole unohdettu. Nauhoituksia litteroidaan parhaillaan, jotta haastattelut ovat helposti luettavassa muodossa. Myös nauhoitukset säästetään.

Aineistot kootaan Kirvun Kotiseutuarkistolle. Tutkimusaineistosta on neuvoteltu Joensuun ja Tampereen yliopistojen kanssa ja kevätpuoli 2024 tuo ratkaisuja tähän asiaan.

On tutkittu myös podcast-mahdollisuuksia, siis kuunneltavien ohjelmien tekemistä. Kirjan koostamiseen haetaan rahoitusta erikseen myöhemmin. Rahoitusta tarvitaan lisää jo ensi vuonna. Kiitämme Kirvu-Säätiötä ja Karjalan Säätiötä jo saamistamme apurahoista!

Kirvun Pitäjätseura palkitsi orimattilalaisen evakkosotaorvon Anneli Valtosen Juuret Karjalassa -mitalilla 4.11.2023. Anneli on edistänyt sotaorvojen asian tuntemista marraskuussa YLEllä esitetyissä haastatteluisissa ja uutispätkissä. <https://yle.fi/a/74-20058359>

Kuva Heikki Jääskeläinen

Inkilä – Sairala kylätoimikunta

Kirvun naapurikylät Inkilä ja Sairala perustivat uusille asuinsijoilleen asettuessaan omat, aktiivisesti toimivat kylätoimikuntansa. Vuosikymmenien ajan toimintaa ja osallistujia riitti. 2020-luvulle tultaessa molemmilla kylillä oli edelleen toimintaa, mutta osallistujien määrä oli laskusuuntainen. Välttääkseen puolityhjän juhlatilan käytön Inkilä ja Sairala ovat jo muutaman vuoden ajan järjestäneet yhteisiä kyläjuhlia kesän päätteeksi. Juhlatila onkin saatu muutoksen jälkeen hyvin täyteen ja tuttuja juhlijoita on löytynyt yli kylärajojen ja vuosikymmentenkin takaa.

Onnistuneista juhlista rohkaistuneina teimme 9.9.2023 kyläjuhlassa kyselyn, josko löisimme ”hynttyyt yhteen” eli sulautuisimme yhdeksi kylätoimikunnaksi. Kaikkien yksimielisellä päätöksellä ja nuijan kopautuksella näin tapahtuikin.

Yhdessä olemme vahvoja!

Virallinen järjestäytymiskokous pidetään vasta tämä lehden painoon mentyä, mutta alla mainitulla kokoonpanolla lähdemme puhaltamaan yhteiseen hiileen ja miettimään uusia toimintatapoja vahvistaaksemme ja kehittääksemme toimintaamme.

Aarnikka Paavo	Inkilä
Anttonen Leena	Sairala
Hämäläinen Eila	Sairala
Hämäläinen Riitta	Inkilä
Hölttä Minna	Inkilä
Inkinen Hannele	Inkilä
Inkinen Petri	Inkilä
Keijamaa Inkeri	Inkilä
Kuokkala Mirja	Sairala
Lalu Risto	Sairala
Nummela Meri	Sairala
Sipiläinen Teija	Inkilä
Suni Raimo	Inkilä
Tomminen Pentti	Inkilä

*Hyvää joulua ja mitä parhainta uutta vuotta 2024
Inkilän ja Sairalan väelle*

toivottavat Inkilä & Sairala kylätoimikuntalaiset!

INKILÄ-LEHDEN TOIMITUS ESITTÄYTY

Kuka minä olen

Olen Inkeri Keijamaa os. Kuisma, Reinon (Kirvu) ja Aunen (Salmi/ Koivisto) tytär ja syntynyt Lahdessa 1948. Kirkonkirjoihin minut on merkitty syntyneeksi Orimattilassa johtuen vanhempieni evakkoudesta. Vanhempani asuivat syntyessäni jo Lahdessa.

Sodan jälkeen puute oli kaikesta. Oli kaikenlaista avustustoimintaa, esim. Amerikan suomalaiset lähettivät avustuspaketteja lapsiperheille. Minäkin sain vauvanvaatteita ja äitinikin sai vaatteita ja taisi tulla jotakin kuivaruokaa. He kävivät kirjeenvaihtoa, kirjeitä on vielä tallessa.

Isäni rakensi meille talon, johon muutimme syksyllä 1952. Kansakoulun kävin tässä omalla kylällä ja oppikoulun kaupungissa Kiveriön yhteiskoulussa, joka oli yksityinen oppikoulu. Isäni kuoli 1964 ja äitini 1988. Muutimme perheeni kanssa lapsuuden kotiini 1989.

Työelämän aloitin 1964. Heinolaan valmistui kaukopuhelinkeskus. Seurasin isäni jalanjälkiä: hän työskenteli valtionpuhelimessa Lahdessa puhelinmestarina (myöh. Posti- ja Tele). Suoritin puhelinasantajan kurssin 1966 Mikkelissä, Heinola kuului tuolloin Mikkelin puhelinpiiriin. Lahteen valmistui kaukopuhelinkeskus 1958. Käsivälitteinen puhelinliikenne siirtyi osittain automaattiseen liikenteeseen, eli tienvarsilta alkoivat puhelintolpat hävitä ja liikennettä siirrettiin maakaapeleihin.

Siirryin Heinolasta Lahteen kaukopuhelinkeskukseen töihin 1970. Samana vuonna meidät vihittiin Raimon kanssa. Mika- poikamme syntyi 1972. Mieheni Raimo oli karjalainen, Uukuniemen poikii. Hänen isänsä oli syntynyt Salmassa ja äiti oli Jaakkiman pitäjästä. Äitinsä lapsuudenkoti oli Uukuniemellä Matrinvälillä Taaperniemessä. Raimo vietti siellä lapsuutensa. Myöhemmin perhe muutti Lahteen ja Taaperniemi jäi kesäpaikaksi. Paikka sijaitsee aivan rajavyöhykkeellä. Siellä vietettiin kesälomat ja monet viikonloput, se on meille rakas paikka. Taaperniemi on nyt Mikon hallinnassa.

Tekniikka myllersi puhelinliikenteessä. Lahteen valmistui vuoden 1991 alussa uusi digitaalinen kaukopuhelinkeskus. Analoginen puhelinkeskus purettiin ja näin astuttiin uuteen digiaikaan. Seuraavaksi valmistui digitaalinen matkapuhelin-keskus eli NMT. Sain olla mukana tässä myllerr-yksessä, kaikki oli uutta ja ihmeellistä. Tämä tiesi sitä, että PTL-tele ei tarvinnut enää työntekijöitä. Alkoivat saneeraukset ja väkeä alettiin vähentää reilusti, noin 10 000 henkilöä kokonaisuudessaan; tosin kaikki väheni pikkuhiljaa. Itse lopetin Telellä 1992 keväällä.

Inkilä, isäni synnyinkoti, oli hänelle rakas. Viisi vuotta sodassa oli paljon nuoren miehen elämästä. Ainainen ikävä oli Inkilään, jossa hän ei sodan jälkeen päässyt käymään, vaikka 1960-luvun alussa yritimme. Se oli suuri pettymys isälle.

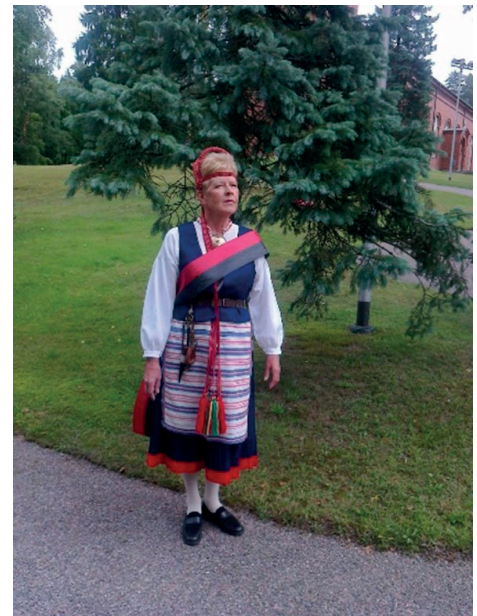
Anna-Liisa Kuisma, isäni reipas sisko tarttui sitten tuumasta toimeen. Hän teki ensimmäisen salamatkan Inkilään 1989. Rajan auettua 1990-luvun alussa alkoivat kotiseutumatkamme. Kerran kesässä, joskus kaksi kertaa, matkustimme Inkilään. Hyvä näin. Viimeinen matkani oli 2019 pyhäinpäivän kynttilämatka.

Ikävästä Inkilään syntyi sävellykseni Inkilä kotikylämme Karjalassa n. 2010. Tiina Kuisma, myllyn Eskon tytär, kirjoitti kauniit koskettavat sanat lauluun. Laulu osallistui Tampereen Karjalaisten järjestämään sävellyskilpailuun ja päätyi Kaija Pohjolan esittämänä cd-levylle muiden laulujen joukkoon.

Olen ollut kylätoimikunnan jäsenenä vuodesta 1996 lähtien. Inkilä-lehden tekoon ryhdyin 1999 Irma Järvisen jäätyä pois. Rahastonhoitajaksi aloin 2005 Anna-Liisa Kuisman jäätyä pitkäaikaisesta pestistä eläkkeelle.

Inkilä-lehden lukijoille, Kylätoimikunnalle ja lehtitoimikunnalle kiitokset luottamuksesta.

Hyvää Joulua ja Onnea ja rauhaa maailmaan vuodelle 2024!

Inkeri Kuisman Reinon tr.

**Toimeliaan Kirvun Inkilä-toimikunnan 6.näytelmä Mäntsälässä,
Inkilä-kyläpäivänä 16.8.2014. Kirjoittanut Pentti Tomminen**

Myllymestari Israel Kuisma - INKILÄN MYLLY

Hyvä juhliva Inkilän väki, hyvät ystävämme!

Esirippu avautuu – astumme nyt sisälle Inkilän suurmyllyyn!

Kertoja *Kopossilla kabe puole -kirjassa on lista Inkilän kylän ammatinharjoittajista.
On suutareita ja räätäleitä, ompelijoita ja pyykkäreitä, autoilijoita ja seppiä; vaikkeä minkäkin sortin harjoittajia!
Kolme harjoittajaa on komeasti teollisuuslaitos nimikkeen alla:
Inkilän Saha Oy, Inkilän Mylly ja Inkilän Huopatehdas.*

Nyt kerromme myllyn tarinaa...

Varhaisimmat maininnat Inkilän myllyistä ovat jo vuodelta 1630, jolloin mylly oli Alakuunu-joessa, nykyisin tunnemme joen Kuunjoen nimellä, joka Ylikuunnusta laskee läpi Inkilän.

Vuodet, vuosikymmenet ja -sadat ovat vierineet.

Seuraava varma tieto myllyistä on vuodelta 1811, jolloin mylly sijaitsi Vääräkosken joessa. Jokea on kutsuttu aikoinaan Ylijoki-nimellä, meidän tuntemamme nimi on Lehterjoki.

Tuomas Jubonpoika Akkanen rakensi uuden kivimyllyn vuonna 1813, mutta mylly paloi jo 1816, ja taas rakennettiin uusi 1822.

Uusimmat tiedot Inkilän myllyistä on vuodelta 1888, jolloin myllyä pyöritti Heikki Käyhkö.

Mylly vaihtoi omistajaa tiuhaan, sillä vuonna 1898 omistaja oli Konstantin Farikoff, 1908 Gottfrid Lechter ja 1916 Lauri Inkinen.

Vääräkosken jokea on ilmeisesti alettu kutsua Lehterjoeksi juuri mylläri Gottfrid Lechterin aikoihin noin 1910.

Vuonna 1909 toimeliaat Israel Kuisma ja Yrjö Läberinta rakensivat Vääräkosken eli Lehterjoen keskijuoksulle hyvän kivi-/valssimyllyn, joka laajennettiin 1930 mittavaksi vehnämyllyksi.

1940-luvulla Israel Kuisman perilliset, Veljekset Kuisma, perustivat Karjalan menetyksen jälkeen myllyt Joroisille ja Elimäelle. Israel Kuisma, myllyn isäntä oli tarmokas ja kuuluisa mylläri.

Lehterjoen 21 metrin pudotus Kuunustaisesta Alajärveen loi erinomaiset edellytykset vesikiertoiselle suurmyllylle.

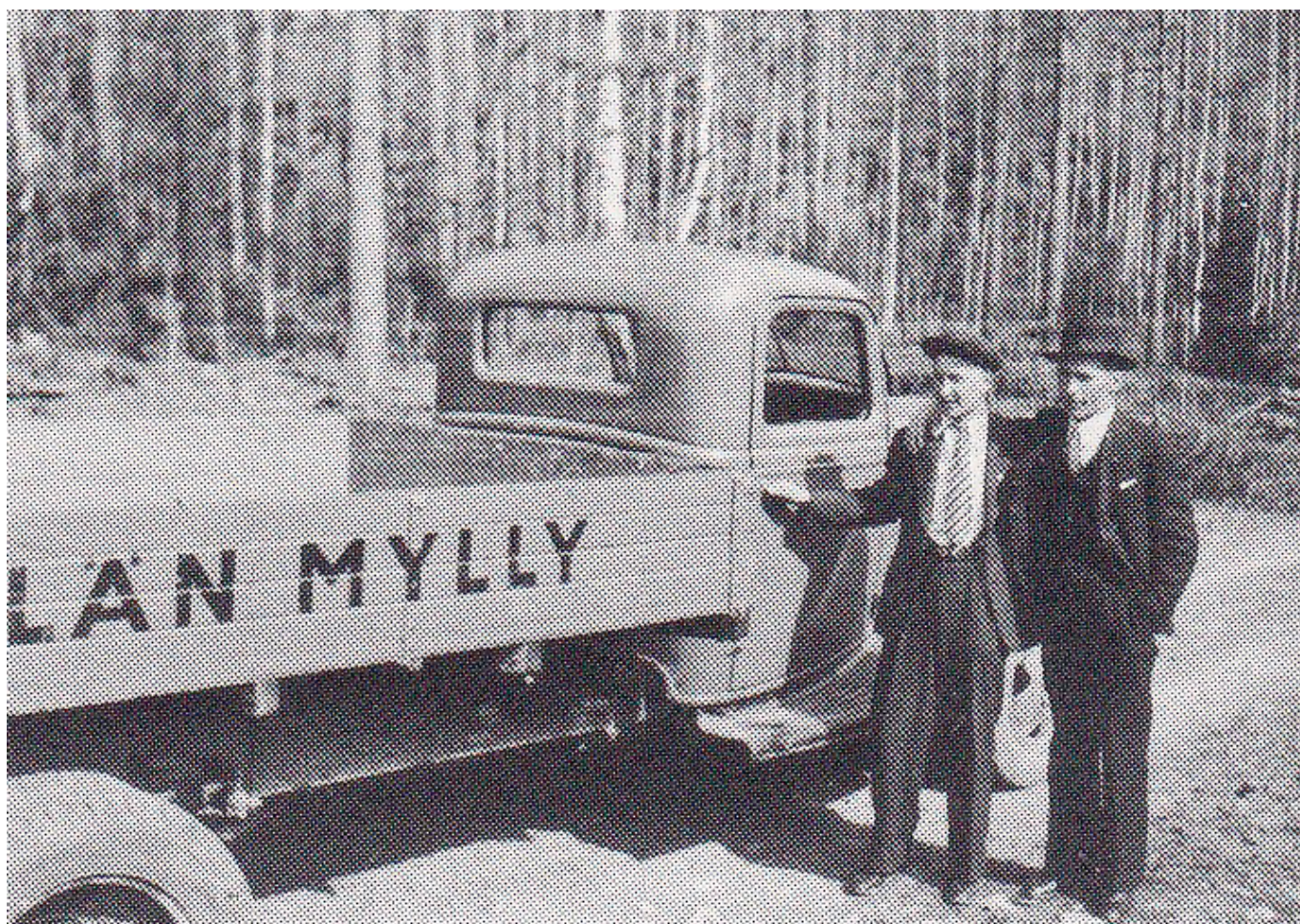
Aluksi mylly jauhoi kauraa ja ohraa eläinten rehuksi ja ruista leipäjauhoiksi.

Koska Israel Kuisma oli uudistushaluinen ja rohkea liikemies, hankittiin myllyyn uudet kuorimakoneet ja vehnämyllyn vaatimat valssauslaitteet.

Laadukkaiden jauhotuotteiden ohella mylly valmisti ensimmäisenä koko Suomessa höyrytettyjä kauraryynejä.

Eletään uuden sadon aikaa, kuulasta syysaamua, joskus 1920-luvulla.

Päivävuoron jauhoajat saapuvat kävellen ja pyörillään entistään laajentuneelle myllylle. Vehnäjauhoja ei vielä mylly valmista, mutta maankuuluja ruisjauhoja ja kaura- ja ohraryynejä tuhansia kiloja päivittäin.

Jauhajat Huomenta, huomenta, huomenta

Israel Huomenia – huomenia! Mite on mänt!

Matti Voi voi, pässi kuol, ei tiije mikä hännee män.

Israel No, voi, voi!
No, panna sit mylly käyntii!

Onks kaik kohallaan?!

Matti Selvä on, kaik kunnos!

Mikko Juu, juu, kohallaa on!

Jussi Veto päälle vaa, kyl se täst lähtöö!

Israel Hyvä, hyvä, gut,gut, kaik toimiit!
Miina, vie nopiast säkkilöi rynnipuolell!

Miina Kyll kyll, johtaja

Kertoja *1892 valmistunut Viipuri – Joensuu Karjalan rata antoi loistavat mahdollisuudet Israel Kuisman myllylle. Viljaa tuli Inkilän asemalle ja sieltä sitä myös Kuisman myllyn jalostamana kiskoja pitkin kuljetettiin etelään ja pohjoiseen, pääkaupunki Helsinkiin ja jopa Pietariin saakka.*

Inkilän myllyn tuotteet ja erityisesti laatu olivat korkealuokkaisia ja kaikkialla kysyttyjä. Myllynkivien ja valssien tasainen subina ja jytinä kantautui, tänä kuulaana syysaamuna, aina vuolaan Lehterjoen alajuoksulle saakka.

PAM, PAM!

Mikko Valtaremmi poikki!

Israel Jo nyt jotakiil!
Kivet auki, nopiast!
Valssit ylös!

Matti Mitä, menikö pahast?

Mikko Poikk, mikä poikki!

Jussi Remonttihuonees on liitosrautoja ja tappeja!
Nopiast nyt!
Mylly täytyy saaha nopiast uuestaa käyntii!

(Miehet toimivat rivakasti ja ei kauaakaan, kun remmi on korjattu.)

Mikko Kunnos on, nyt valtaremmi päälle!

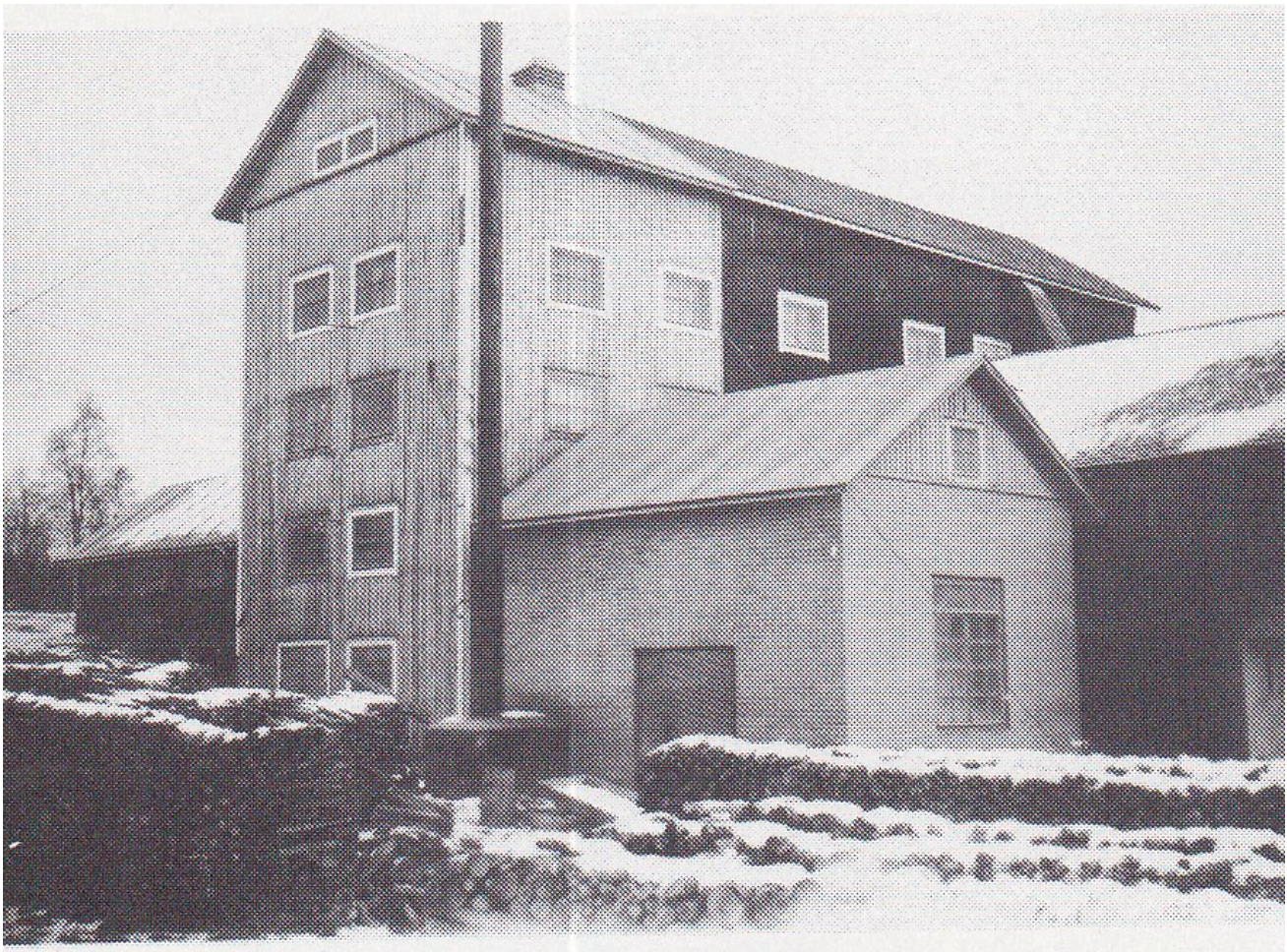
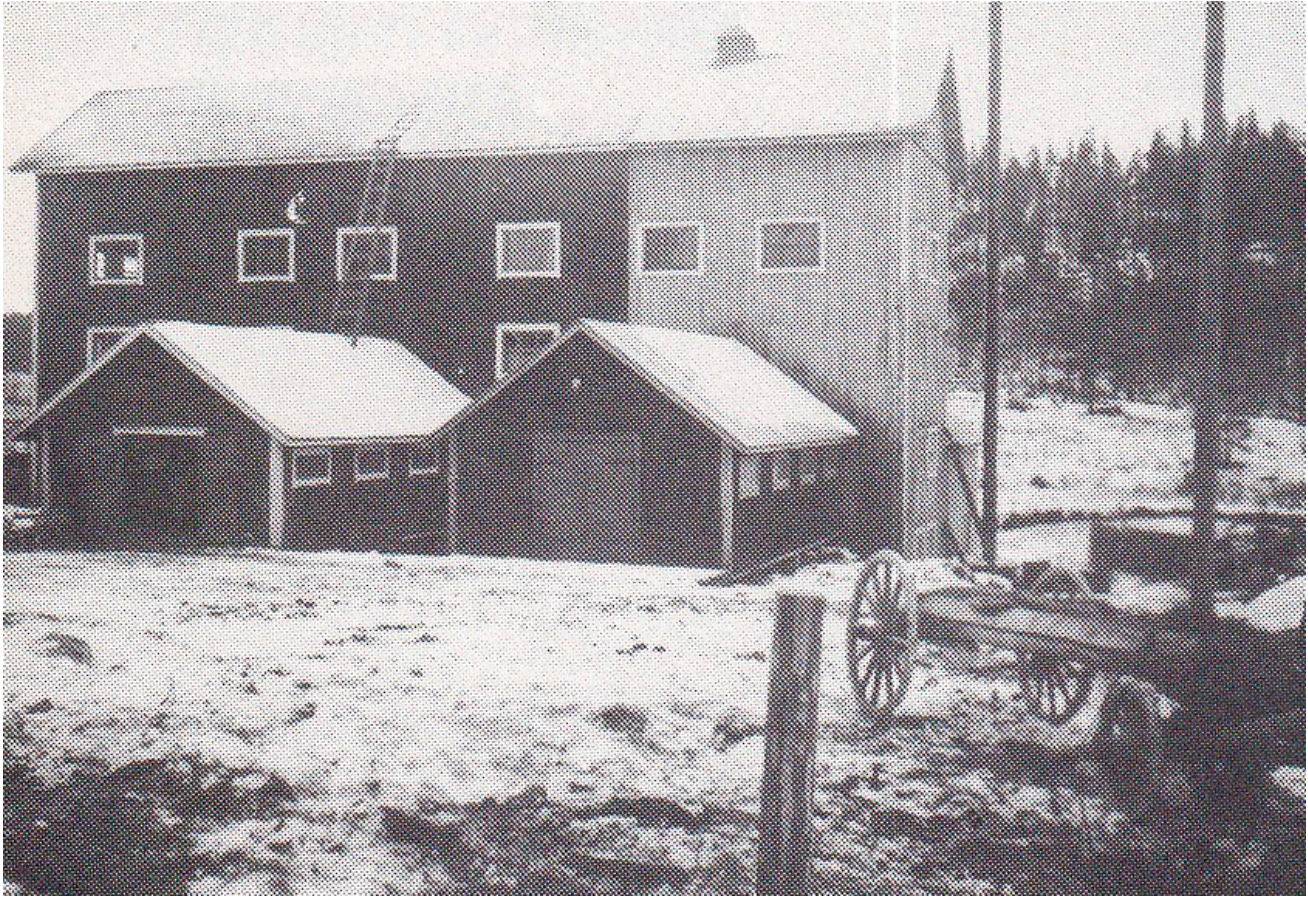
Jauhajat Joo, joo, joo

Israel Valtaremmi on jo 20 vuotta vanha. Kauva se on kestänt, ei ihmeekkää, vaik se nyt katkes!
Pittää käyvä Viipuris, ja tilataa uus remmi Englannist.

No myllärit, pannaas mylly taas käyntii!

Mari (Tulee hengästyneenä myllylle ruissäkki selässä.)
Päivää Israel!

Israel Ka, Mar päivää päivää
No mitäs Marill on pussis?

- Mari Mie olin Käkösell huushollitöis, leivoin ja siivosin.
Sain palkaks hyvvi ruisjyvvi!
Nää pitäs nyt jauhaa!
- Israel Nii, nii, mut Mari hyvä,
meill on nyt jauhatukses Savo-Karjala Osuuskaupa mone tuhane kilo tilaus, ja se pittää saaha
valmiiks täl viikol!
Vällii ei voi ottaa mittää, - mutt...
- Mari Mitäs nyt tehhää?
Ko mie tarvissen jauhoi, jott voin tehhä leipää lapsill!
- Israel No, Mar hyvä
Mie jauha illall siu ruisjyvät meijä pienill vanhoill myllykivill!
Tuut sitt huomisaamun hakemaa valmiit jauhot!
- Mari Kyll mie tiesi, ett Israel auttaap ja järjestääp
Kiitos, kiitos!

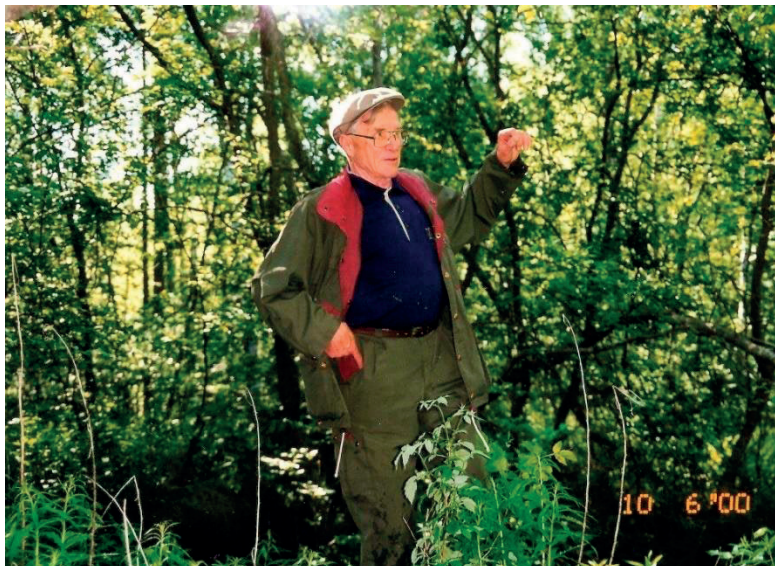
-
- Mari (kävelee mylläreiden ohi)
On se hyvä mies tuo meijä Israel!
Mihi myö jouvuttaisii ilma Israelii?!

- Mikko No, sanos muuta!

Abkera työ ja toiminta Israelin myllyllä jatkuu taukoamatta!

Myllynkivien tasainen subina ja jyttinä kiiirii yli Inkilän - maailman kauneimman ja parhaimman, rakkaan synnyin- ja kotiseudun!

Näytelmä on päättynyt – kiitos juhlaväelle!

Esko Kuisma jatkoi Inkilän myllyn tarinaa isänsä Einon, Israelin pojan, jälkeen noin 1961-2005.

Esko etsii myllyn jälkiä joen rantamilta.

Kuvat: mustavalkoiset kuvat Muistojen Inkilä -kirja, Lehterjoen kuvasi Henna Kettunen, Esko Kuisman kuvasi Ilmo Pärssinen.

Kuisman Sukuseura ry.

Kuisman Sukukokousta ja juhlaa vietettiin 13.8.2023

Lepolan talossa Hausjärvellä elokuisena sunnuntaina kokoonnuttiin suurella joukolla viettämään Kuisman suvun juhlaa. Juhljoita oli runsaasti: 82 Kuismaa. Vehreä, rauhallinen ja kaunis ympäristö tarjosivat oivan juhlapaikan. Hyvä ruoka ja kepeä ohjelma olivat maukasta jälkiruokaa sukukokouksen jälkeen.

Puheenjohtaja Päivi Hallikainen avasi sukukokouksen.

Suuri sali täyttyi kokous- ja juhlaväestä.

Palkitsemiset jaettiin heille, jotka ovat toimineet sukuseurassa ansiokkaasti ja ahkerasti seuramme hyväksi.

Juhlapuheen piti keittiömestari Ulla Liukkonen Lappeenrannasta, kertoen Karjalaisesta ruokaperinteestä. Hän on ollut mukana toimittamassa mm. Karjalainen keittiö -kirjaa.

Erkki Liikanen ja Veli-Matti Friman viihdyttivät juhlaväkeä monipuolisella ohjelmalla. Laulu raikui ja haitari soi.

Inkeri Keijamaa os.Kuisma

Kirvun Pitäjämuseolla tapahtui 2. joulukuuta

Kolmas kerta toden sanoo. Mäntsälässä, tarkemmin Kirvun Pitäjämuseolla, pidettiin järjestyksessään kolmannet joulumyyjäiset pakkasen taaskin paukuessa. Sää ei kuitenkaan ollut niin hyinen, kuin ensimmäisiä myyjäisiä pidettäessä, mutta riittävän kylmä kuitenkin. Aiemmasta viisastuneina osasimme pukeutua sään vaatimalla tavalla. Äidin tekemät kynsikkäät toimivat loistavasti, antaen sormille työskentelymahdollisuuden ostoksia rahastettaessa, mutta suojaten käsiä kylmältä.

Valmistelut aloitettiin hyvissä ajoin, niin kuin jouluvalmistelut yleensäkin. Työt jaettiin ja homma hoitui. Tosin viime metreillä alkoi usko horjua muutaman talkooväen sairastuttua. Huoli osoittautui onneksi turhaksi.

Suvannon Sirpa toi paikalle pöytäkuusen, jonka koristelimme vanhoilla olkkikoristeilla ja Kirvunlippusiimalla. Kylläpä siitä tulikin kaunis. Minä leivoin Olgan siirappileipiä ja koristelin museon alakerran jouluisiksi. Tommisen Pentti toimi glögivastaavana, Inkisen Hannele luotsasi meidät

Kirvun Lauluseuran välityksellä joulutunnelmaan. Hän myös leipoi saaristolaisleivät myyntiin. Meri Nummela puolestaan organisoijaksi toteutti arpajaiset, jotka tänä vuonna oli tuotu ohjelmaan ensimmäisen kerran. Kuusivastaavana toimi Merosen Petri. Tosin kuuset jäivät myymättä, sillä kävijöillä oli kuuleman mukaan omat metsät joista jouluksi kuusen noutaa. Mäntsälän Facebook-ryhmässä ilmoitimme, ettei kuusivastaavasta hirtetä ja museon seinustalla olevat kuuset ovat vapaasti noudettavissa. Piirakat ja käsityöt tekivät hyvin kauppansa. Piirakkamestoreina toimivat Sirpa Suvanto, Leena Laakkonen ja Tellervo Saarela.

Tunnelma oli katossa ja kaikilla oli niin mukavaa. Kauppa kävi hyvin ja myyjäisistä saadut tuotot käytämme museon ylläpitoon. Joulumyyjäisperinne jatkuu taas vuoden päästä. Nyt ollaankin tarkkoina, ettei Mäntsälän kunnan joulunavaus osu samalle päivälle.

Kaikille piparin- ja kuusentuoksuista joulua!

Teija Sipiläinen

INKILÄN LEHTI

40 vuotta 2024

On alkamassa aviisimme juhlavuosi – tai miten sen nyt laskee: ensimmäinen lehti ilmestyi joulukuksi 1984 joten olikos se juhlavuosi jo nyt vai vastako se alkaa...

Lehden toimittajat Irma Järvinen ja Armas Rikkinen kannustavat kirjoittamaan tuleviin lehtiin melkein samoilla sanoilla kuin itsekin teen. Toivotaan ”kirjoituksia, runoja, lauluja, vitsejä, valokuvia, piirroksia – kaikkea, mikä itsestäsi tuntuu mielekkäältä tuomaan piristyksen hetkiä kaikille meille.”

Lehti on tarkoitettu ”yhdistämään meitä kaikkia inkiläisiä – teitä jo elämän ehtooseen saapuneita, meitä iltpäivän polulle kääntyviä, teitä elämän kiireisessä keskipäivässä ahertavia ja teitä, inkiläisten jälkikasvu.”

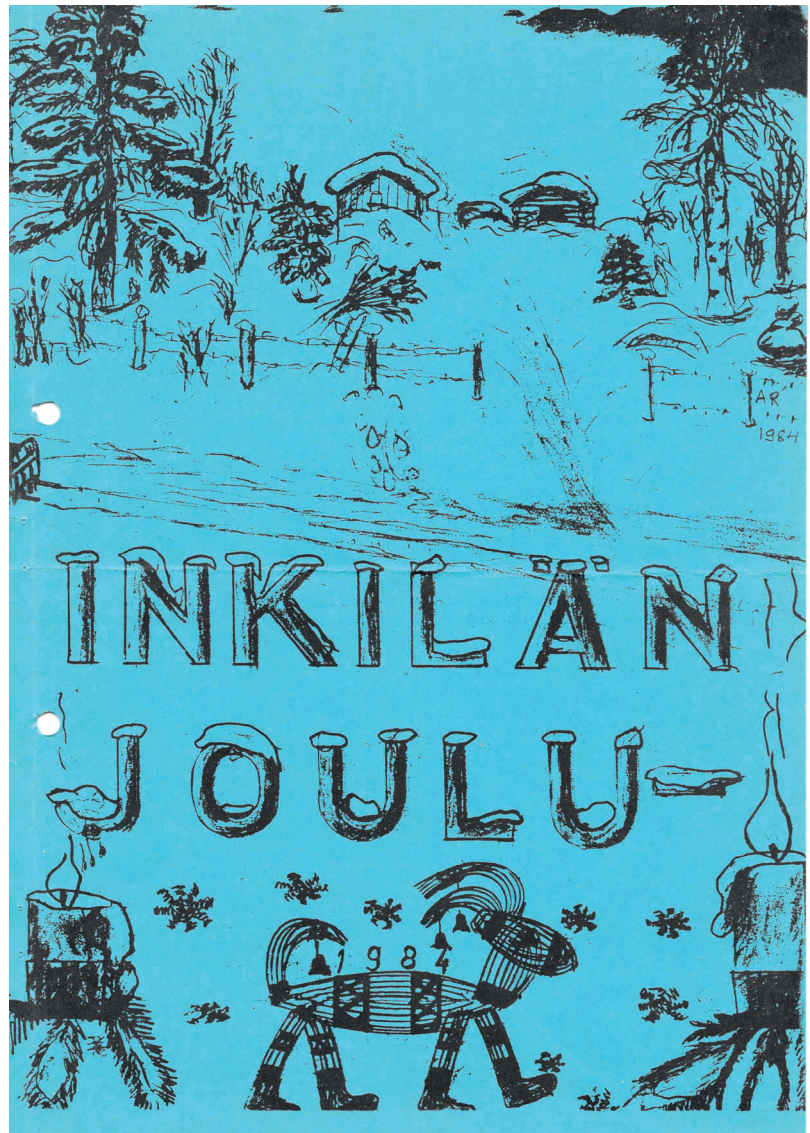
Nyt me silloinen jälkikasvu olemme tulleet siihen tulokseen, että haluamme yhdistää enemmän kuin inkiläläiset. Toivomme jatkossa tavoittavamme myös Kirvun muiden kylien ihmiset, ehtopuolelta jälkikasvuun. Sillä kaikkien meidän kertomukset, kotikylästä riippumatta, ovat yhtä tärkeitä kerrottaviksi.

Ensi juhannukseksi ilmestyy siis jollain lailla toisenlainen lehti; luultavasti eri niminen ja pulleampi juttujen suhteen, eri kylien tarinoita, eri kylien ihmisiä...

Mikä lehdelle nimeksi? Lähetä ehdotuksesi 31.3.2024 mennessä os. kirvu@kirvu.fi. Lehtitoimikunta tarvitsee myös täydennystä eri kyliltä, ilmoittaudu!

Jatketaan yhdessä, koko Kirvun väki!

Nyk. päätoimittaja Inkinen

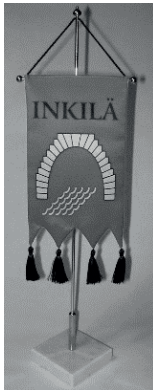
Inkilän kylätuotteet

Katso kaikki tuotteet verkkosivulta
inkila.yhdistysavain.fi

Inkilä-ikimerkki 10 kpl/20 € 20 kpl/40 €

Inkilä-postikortti 1,50 € kpl

Korttien ja merkkien tilaukset Inkeri Keijamaa,
045 322 8969, inkeri.keijamaa@gmail.com

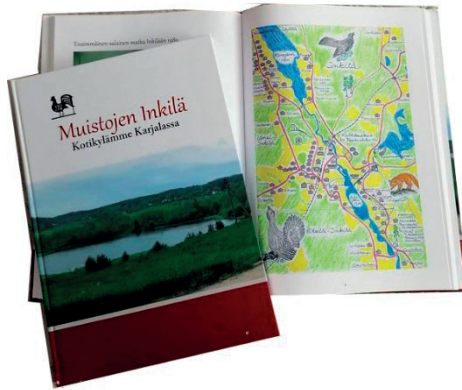

Inkilän kyläviiri, korkeus 43 cm. Pöytästandaarin jalusta on harmaata marmoria, tanko niklattu.
Hinta 33 € + postituskulut.

Viirin tilaukset Riitta Hämäläinen,
puh. 040 574 1114

Muistojen Inkilä – Kotikylämme Karjalassa

Kirjan alkuosa on vanha tuttu mustavalkoisin kuvin kuvitettu teos vuodelta 1982.

Uusi osa sisältää värikuvia Inkilästä ja Inkilän matkalaisista vuosilta noin 1990-2018.

Tilaukset: sähköpostitse Teija Sipiläinen
teija.sipilainen@elisanet.fi

tai puhelimitse 050 5000 477

Hinta 20,- + postikulut

Kirvulaisen tärkeät tuotteet

- kyläkirjat,
- korut,
- servettitelineet,
- lippikset
- piparimuotit
- hihamerkit
- karttatikut

voi ostaa kirvu.fi-sivujen kaupasta osoitteessa

<https://kirvu.fi/kauppa/>

Kirvun Vilkas evakkoseurojen kärjessä

Vuosia jatkunut kamppailu evakkourheiluseurojen paremmuudesta jatkuu, vaikka Mommilanjärven soutelut loppuivat pari vuotta sitten. Nyt soudetaan Sysmän Suvisouduissa. Ja edelleen sillä hyvällä tutulla menestyksellä eli 1.7. soudetun kilpailun voitti Vilkas. Kirvun Vilkaan rakkaat kilpakumppanit ovat Antrean Esa ja Vuoksenrannan Säde.

Erikseen pidetään myös kolmiottelu syyskesällä. Loppukesästä 16.9.2023 kisan järjesti Antrea Lopella ja lajeina olivat 5 tuuman naulojen hakkaaminen koivupölkkyyn mahdollisimman vähillä iskuilla, työkalujen tunnistaminen niiden virallisilla nimillä ja Karjalaisten pitäjävaakunoiden tunnistus suunnistusreitillä. Kolmiottelun voitti Vuoksenranta, Vilkas oli toisena ja Antrea kolmantena. Päivän päätteeksi kisailtiin vielä kyykässä. Tällä kertaa Vilkas oli ensimmäistä kertaa mukana tässä karjalaisessa lajissa. Antrea oli paras perinnehommassa.

Ensi vuonna Sysmän Suvisoutu on 29.6.2024. Ja syksymmällä perinteinen kolmiottelu käydään lajeissa, jotka pidetään visusti salaisuutena. Järjestäjävuoro on Kirvun Vilkaalla. Jäämme odottamaan milloin, missä ja millaisissa lajeissa kamppailu käydään. Kirvun Vilkaan puheenjohtajalta Heikki Hämäläiseltä ei taida saada vielä vinkkejä...

Kuva: Kirvun Vilkaan voittoisa joukkue Sysmässä [Suvisoudun FB]

Saajan tilinumero	FI78 1087 3006 1013 47	TILISIIRTO		
Saaja	Inkilän Kylätoimikunta	Inkilän Joulu 7,- Juhannuslehti 7,- Muu lahjoitus		
Maksajan nimi ja osoite		Viitenumero	2260	
Allekirjoitus		Eräpäivä	31.12.2023	EUR

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksuvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella

INKILÄLEHDEN toimitus:

Hannele Inkinen

Puotilantie 11 49, 00910 HELSINKI puh. 050 581 2434,
email: hannele.inkinen@kolumbus.fi

Petri Inkinen

Seittemänmiehenkatu 50, 05830 HYVINKÄÄ,
puh. 040 060 0389, email: petri.inkinen@pp.inet.fi

Teija Sipiläinen

Koivistonpolku 5 A, 12400 TERVAKOSKI
puh. 050 500 0477, email: teija.sipilainen@elisanet.fi

Minna Hölttä

Tikinmaantie 24, 37630 VALKEAKOSKI
puh. 050 589 2321, email: mholtta@kolumbus.fi

OSOITTEENMUUTOKSET JA LEHTIMAKSUT:

Inkeri Keijamaa: puh. 045 322 8969,
email: inkeri.keijamaa@phnet.fi; Jos maksat jonkun
muun lehden kuin omasi, ilmoita viestikentässä lehden
saajan nimi. Viitenro: 2260

JUHANNUS 2024 -LEHTEEN tulevat kirjoitukset ja muu
aineisto 10.5.2024 mennessä Hannelelle.

Inkila.yhdistysavain.fi
www.facebook.com/inkilä

ISSN 1235-600X

Grano Oy, Helsinki 2023

